Univerzita Hradec Králové

Open Science: principy, praxe a příležitosti

6. 11. 2026

Lenka Špičanová

Oddělení pro Open Science

Spolufinancováno Evropskou unií

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

UHK

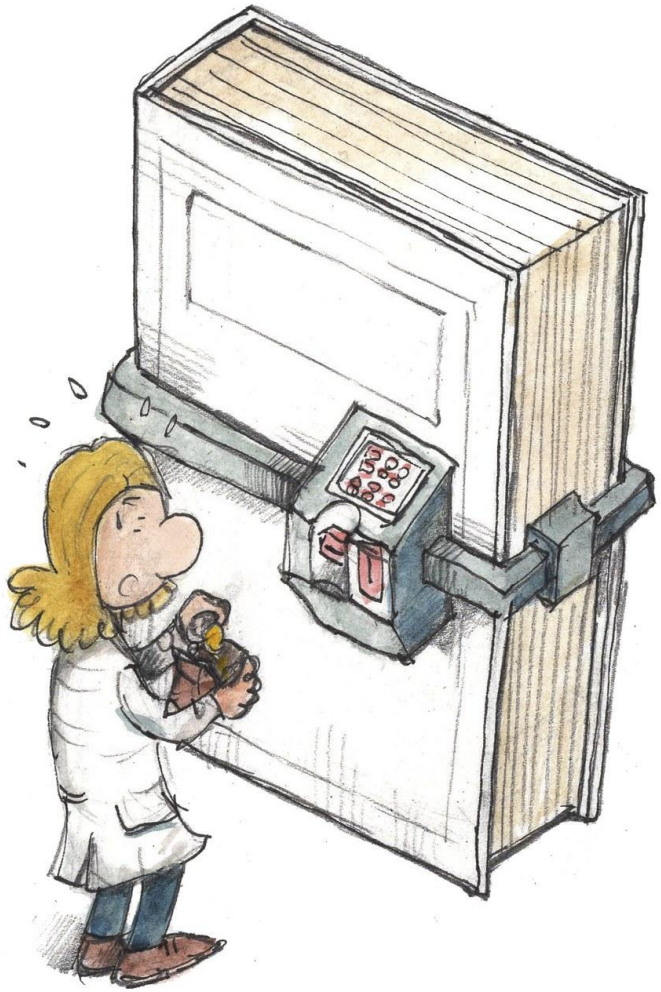
Obsah kurzu

- Co je Open Science
- Open Access a FAIR data
- Správa výzkumných dat (RDM)
- Data Management Plan (DMP)
- RDM a DMP – benefity
- OS a výzkumné projekty
- Praktické nástroje a tipy na zdroje
- Open Science v ČR a na UHK

UHK

Open Science

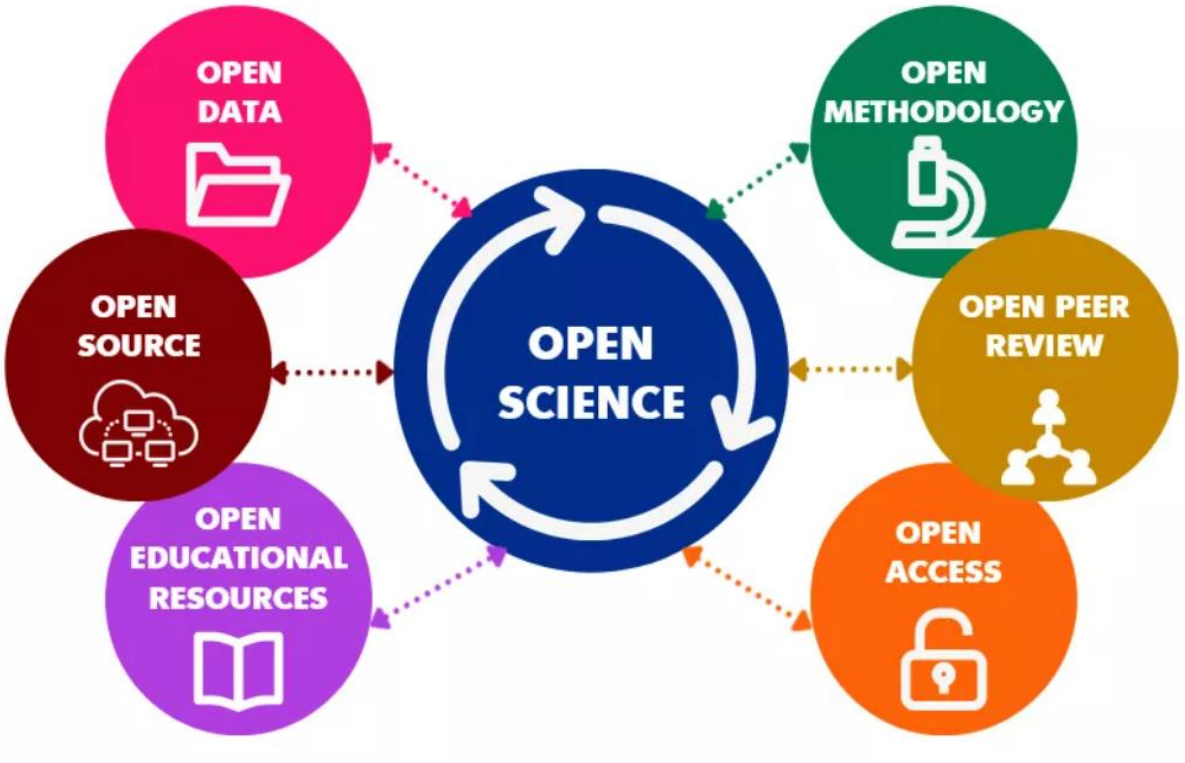
- Jaké je Vaše odborné zaměření?
- Publikujete v Open Access režimu?
- Jste zapojeni v nějakém vědeckém projektu?
- S jakými typy dat nejčastěji pracujete a kde je ukládáte?
- Využíváte k archivaci repozitář? Jaký?
- Co pro Vás znamená Open Science?

UHK

Open Science

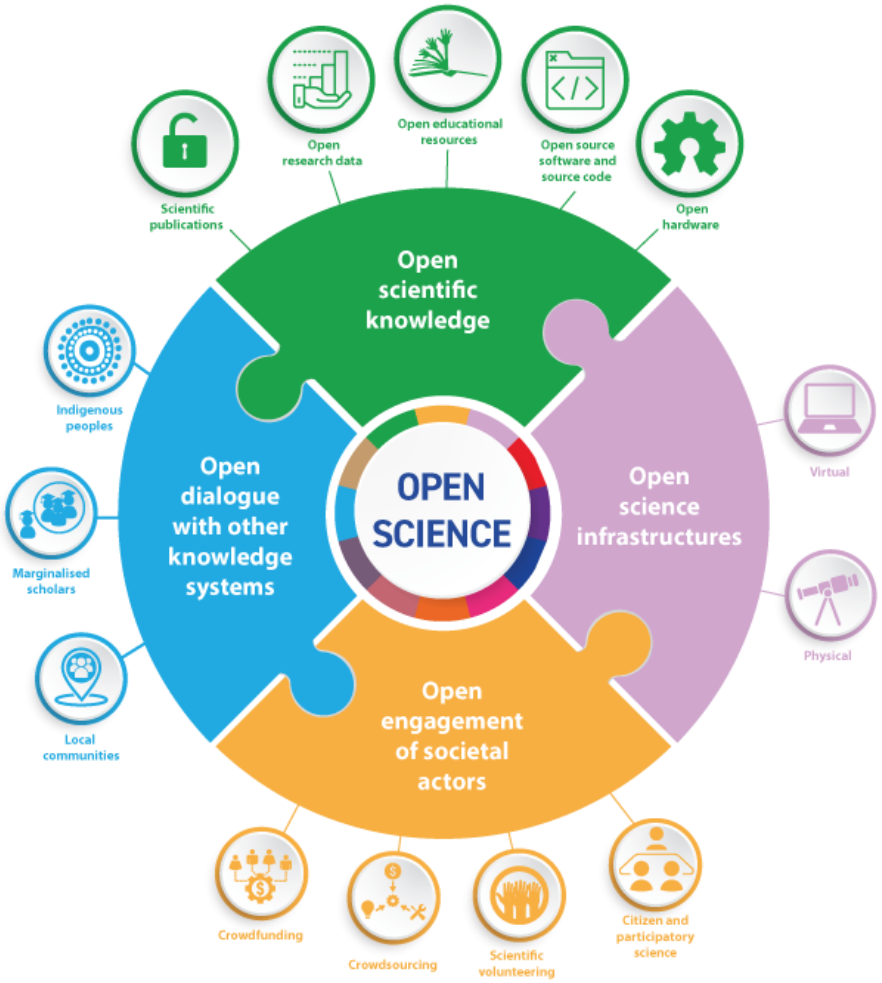
Co je Open Science?

- Přístup k vědeckému výzkumu, který se snaží otevřít vědecké poznatky a data široké veřejnosti a zefektivnit proces sdílení informací mezi vědci.

UHK

Open Science

Co je Open Science?

- Sdílení vědeckých výsledků, dat a informací
- Sdílení infrastruktury
- Sdílení dobré praxe ve výzkumu
- Vytváření kooperující komunity (vědci, veřejnost)

Otevřená věda

= kvalitní a dostupná věda

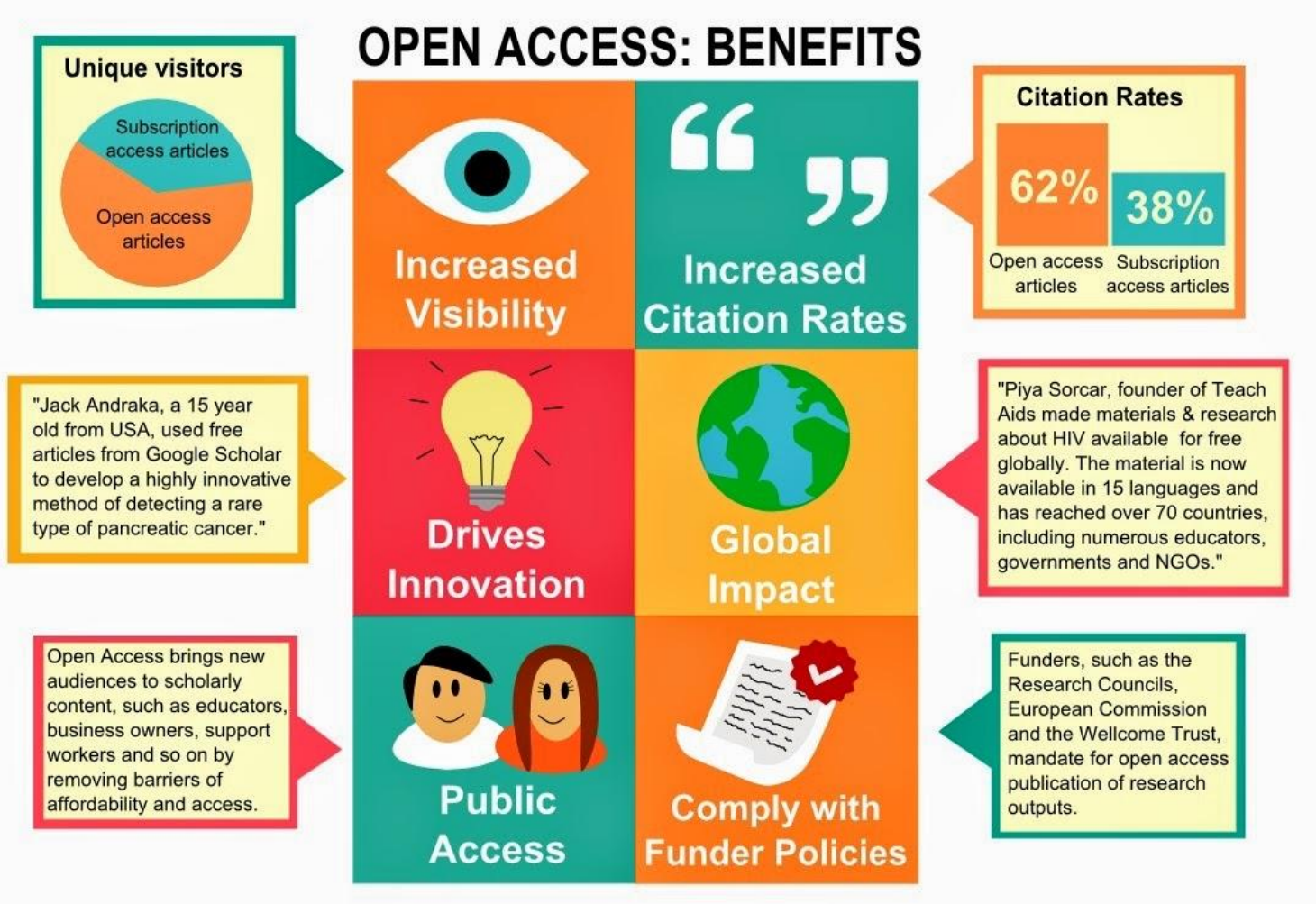
= věda, která dává smysl.

Zdroj: UNESCO Recommendation on Open Science (2021)

UHK

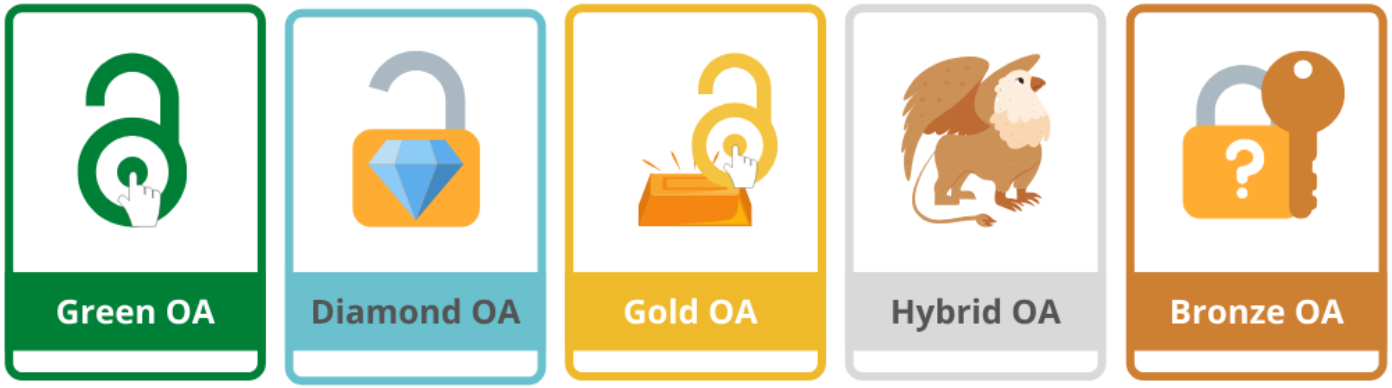
Open Access

Open Access – okamžitý, bezplatný, trvalý a svobodný online přístup k výsledkům veřejně financované vědy a výzkumu

UHK

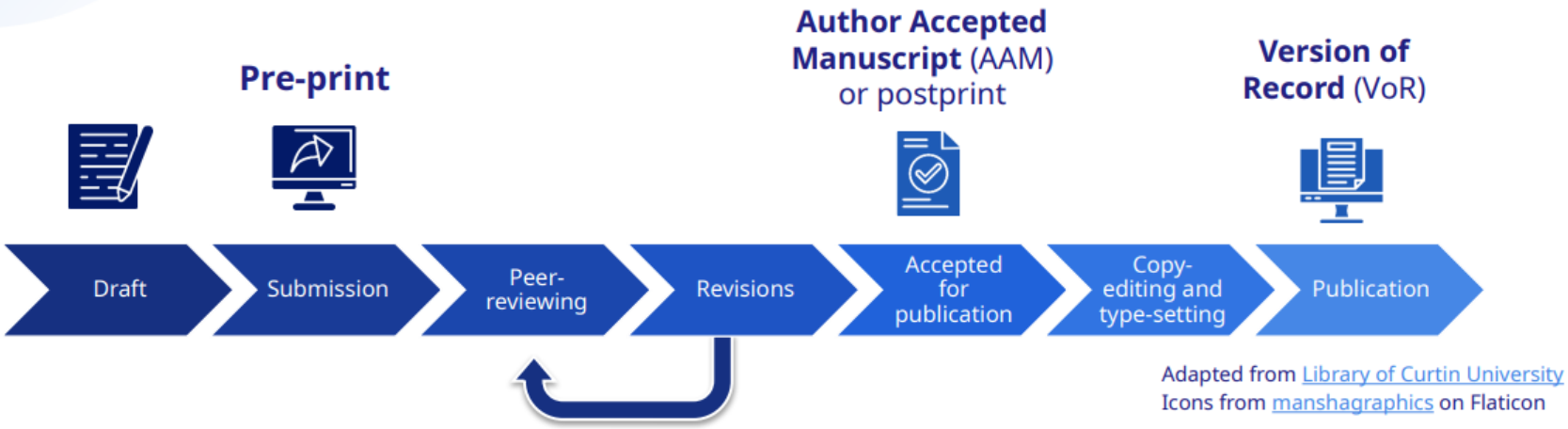
Open Access

	Green OA	Diamond OA	Gold OA	Hybrid OA	Bronze OA
	Self-archiving in compliance with publisher's policy Embargo	Full, immediate OA publishing, without Article Processing Charge - APC	Full, immediate OA. Author pays an APC	Immediate OA of a single article/chapter in a paywalled Journal/Ebook, author pays an APC	Immediate or delayed free contents, without a clear open licence or reuse permission
COST	NO	NO	YES	YES	PUBLISHER'S CHOICE
LICENCE	AUTHOR or PUBLISHER's CHOICE	CREATIVE COMMONS CC BY CC BY SA	OPEN or CC LICENCE	CC LICENCE on single item	NO

PUBLIC DOMAIN

Author Accepted Manuscript (AAM) **vs** Version of Record (VoR)

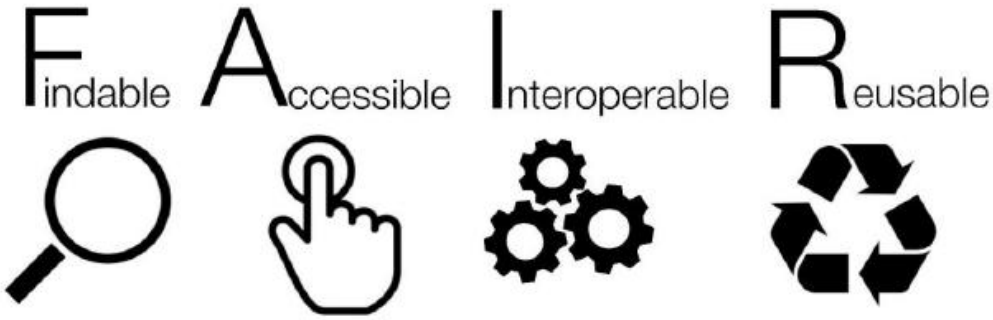

Adapted from Library of Curtin University
Icons from manshagraphics on Flaticon

Share and reuse by citing: England, J., Tsoukala, V., Nielsen, L.H. & Dolinar, M. 2025. 10.5281/zenodo.17534323 under CC-BY 4.0

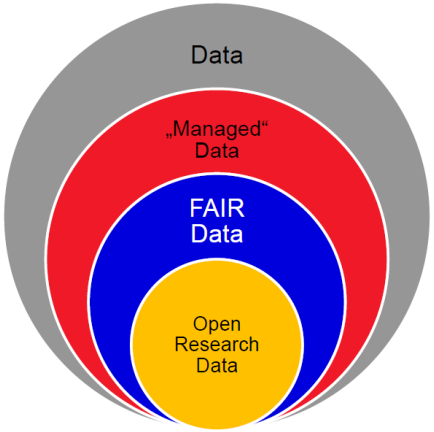
UHK

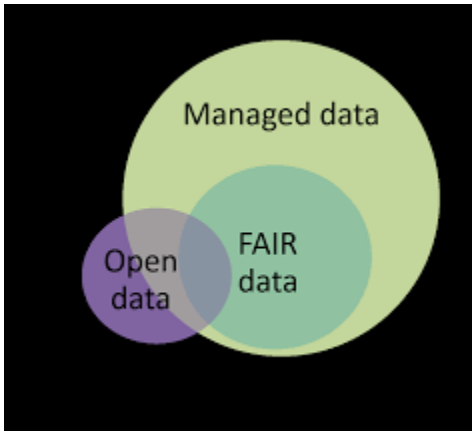
FAIR Data

- **Findable** – nalezitelná (metadata, PID)
- **Accessible** – dostupná (OA, repozitáře)
- **Interoperable** – interoperabilní (integrace s jinými datasety)
- **Reusable** – znovu využitelná (jasná licence, popis dat)

„As Open as Possible, as Closed as Necessary“

UHK

FAIR Data

Zdroj: Open Science (ČVUT)

FAIR PRINCIPY

Definují základní požadavky na výzkumná (meta)data a jejich:

- **nalezitelnost** (**F**indability)
- **dostupnost** (**A**ccessibility)
- **interoperabilitu** (**I**nteroperability)
- **opětovné využití** (**R**eusability)

F1 (Meta)datům je přiřazen jedinečný a perzistentní identifikátor
F2 Data jsou popsána dostatečnými metadaty
F3 Metadata obsahují identifikátor datové sady
F4 (Meta)data jsou registrována nebo indexována v prohledávatelných zdrojích

A1 (Meta)data jsou dostupná pomocí jejich identifikátorů při využití standardních komunikačních protokolů
A1.1 Protokol je otevřený, volně k dispozici a univerzálně použitelný
A1.2 Protokol umožňuje v případě potřeby autentizaci a autorizaci
A2 Metadata jsou dostupná, i když samotná data nejsou již k dispozici

I1 (Meta)data používají formální, dostupný, sdílený a široce aplikovatelný jazyk pro reprezentaci znalostí
I2 (Meta)data používají slovníky, které se řídí FAIR principy
I3 (Meta)data zahrnují kvalifikované reference na další (meta)data

R1 Meta(data) mají množství přesných a relevantních atributů
R1.1 (Meta)data jsou zveřejňována pod jasnou a dostupnou uživatelskou licencí
R1.2 (Meta)data jsou spojena se svým původem (data provenance)
R1.3 (Meta)data splňují standardy vědecké komunity pro daný obor

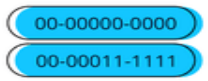
Bližší popis FAIR principů je možné nalézt na GO FAIR: https://www.go-fair.org/fair-principles/

Spolufinancováno Evropskou unií

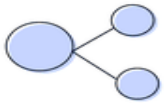
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Zdroj: OPJAK.CZ

F — Findable

Data has persistent identifiers

Rich metadata supports dataset

Metadata accurately describes dataset

Metadata is indexed and searchable

A — Accessible

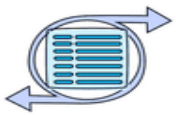
Data uses standard communication protocol

Protocol is open and free

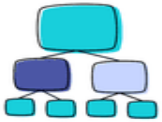

Data authentication and permissions can be set

Metadata is always available, even without dataset

I — Interoperable

Data is easily exchanged and interpreted via standard vocabularies

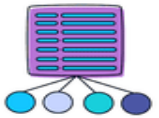

Datasets and metadata are all FAIR

Metadata is meaningfully linked to other metadata

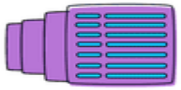
R — Reusable

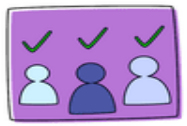
Metadata is described using rich attributes

Metadata is available under an open-usage license

Historical provenance is associated with all data

Data matches common community standards

UHK

Research Data Managament

RDM – snaha zvýšit transparentnost vědeckého bádání – řešit krizi důvěryhodnosti a replikační krizi

- od prvotního záměru,
- přes sběr a analýzu dat,
- interpretaci výsledků,
- publikaci výsledků,
- až po uchování, sdílení a znovuvyužití dat.

OSF – Platforma pro podporu workflow vědeckého výzkumu.

Zdroj: ELIXIR RDMkit

UHK

Data Management Plan

Co by měl DMP obsahovat:

- Jaká data (znovu) používáte (včetně licencí),
- jaká data generujete a jakým způsobem,
- kde je ukládáte, zálohujete, dlouhodobě uchováváte,
- jak je trvale a jedinečně identifikujete,
- jak je zpracováváte a organizujete,
- jak je analyzujete,
- kde je zveřejňujete a sdílíte,
- k čemu jsou data (ne)vhodná,
- kdo může data znovu použít,
- jaká konkrétní data podporují vaše výsledky,
- jak je použít pro opakování vašich experimentů,
- kdo je zodpovědný za správu dat,
- jak je celý proces správy dat financován atd.

Zdroj: APUA – Data a software v Open Science, 25.10. 2024

UHK

Data Management Plan

DMP – popisuje, s jakými daty bude výzkumník pracovat, jak je bude sbírat, zpracovávat, organizovat, analyzovat, uchovávat, sdílet a znovu využívat.

UHK

Nástroje pro tvorbu DMP

Sdílený dokument

- Google Docs, Office 365 Word, Overleaf, atd.

Specializovaný software

- ARGOS (Open AIRE)
- DMPTool (University od California)
- DMPOnline (Digital Curation Centre)
- **Data Stewardship Wizard** (ELIXIR)
- FAIR Wizard

- návod na tvorbu DMP v DSW (prezentace, záznam)

UHK

Open Science – benefity

Hlavní výhody OS:

- Usnadňuje dostupnost a sdílení vědeckých výsledků a dat mezi výzkumníky.
- Podporuje rychlejší a efektivnější šíření vědeckých výsledků.
- Zvyšuje transparentnost a důvěryhodnost vědeckého procesu.
- Umožňuje opakovatelnou využitelnost a reprodukovatelnost vědeckých výsledků.
- Podporuje spolupráci a interdisciplinární výzkum.
- Zajišťuje, aby výsledky výzkumu byly dostupné i mimo vědeckou komunitu.
- Zvyšuje společenský a ekonomický dopad výzkumu.

UHK

RDM a DMP – benefity

Hlavní výhody RDM a DMP:

- Pomáhá předvídat potenciální problémy
- Kontrola, že máte všechno potřebné vybavení a podporu
- Snížení rizika duplicitní práce, ztráty dat a narušení bezpečnosti
- Zajištění, že data jsou přesná, úplná a spolehlivá
- Usnadnění sdílení dat
- Zajištění kontinuity a konzistence projektů
- Splnění podmínek poskytovatelů financí

Zdroj: https://fair-wizard.com/blog/about-data-management-planning

Zdroj: Centrum pro podporu OS (UK)

UHK

Open Science a výzkumné projekty

Požadavky na dodržování principů OS jsou již stanoveny jako standardní součást výzev výzkumných projektů (Směrnice EU 2019/1024, Novela zákona 130/2002 Sb., Zákon č. 328/2025 Sb.):

- Povinné principy: Open Access, FAIR data, DMP
- Volitelné principy: Citizen Science, Open Source, Preprinty, ...

Horizon Europe

GA ČR

TA ČR

OP JAK

atd.

Je nutné vždy zkontrolovat podmínky konkrétní výzvy!

Více informací na webu OOS

UHK

GA ČR a Open Science

[GA ČR a otevřená věda]

Open data/FAIR data

Data Management Plan (DMP)

Open Access - doporučený

UHK

GA ČR a Open Science

Open data a FAIR data

- všechny vědecké publikace vzniklé v rámci projektů financovaných GA ČR mají dohledatelná otevřená data
  - výjimky: ochrana duševního vlastnictví, obchodního tajemství, bezpečnosti státu nebo oprávněných obchodních zájmů příjemce nebo třetí osoby
- povinnost otevřít data po uplynutí 12 měsíců od ukončení poskytování podpory z veřejných prostředků
- otevřená data naplňují principy FAIR
- náklady spojené se správou dat jsou způsobilými náklady projektu
- GA ČR doporučuje zřídit v rámci projektu pozici odborníka na správu dat (Data Stewarda)

UHK

GA ČR a Open Science

Data Management Plan (DMP)

- **povinný** pro projekty řešené od roku 2024
- DMP je třeba předložit nejpozději **k datu doručení první dílčí zprávy projektu**
- DMP je v případě potřeby nutné aktualizovat v další dílčí nebo závěrečné zprávě
- DMP by měl obsahovat:
  - jaká výzkumná data bude příjemce v rámci projektu vytvářet, zpracovávat nebo sbírat
  - jaké metody a zásady jejich správy příjemce použije
  - zda a jakým způsobem budou data sdílena, publikována nebo uveřejňována (případně odůvodnění, proč nemohou být šířena a zveřejňována)
  - jakým způsobem budou data ukládána během řešení projektu a uchovávána po skončení projektu

Data Management Plan (DMP)

- doporučené nástroje na vytváření DMP:

  Šablona Data Management Plan
  - šablona Horizon (překlad NTK)

  Data Stewardship Wizard
  - návod na tvorbu DMP v DSW (prezentace, záznam)

  DMPonline

  Argos

Tip: Dokument O(U)PEN SCIENCE. Data Management Plan: GA ČR
GA ČR – Co se rozumí „stručným popisem dat“ (část C, bod h)

UHK

GA ČR a Open Science

Open Access

- Publikovat formou OA je **doporučené**, nikoli povinné.
- GA ČR upřednostňuje OA, ale ctí svobodu řešitelů (odpovědnost každého vědce)
- GA ČR podporuje OA ve všech jeho formátech (Green, Gold, Diamond OA).
- Možnost hradit náklady na OA z prostředků grantu (způsobilé náklady)
- Možnost publikovat zdarma v režimu OA s CzechElib

- Hlavním kritériem pro výběr projektů je vědecká excelence v mezinárodním srovnání, a proto GA ČR podporuje OA.
- Za posledních 10 let se podíl publikací podpořených ze strany GA ČR v režimu OA zdvojnásobil.

UHK

TA ČR a Open Science

Program KAPPA

- podpora aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací
- **OA – povinné** zajistit ke všem výsledkům typu **“J”** a ke všem podpůrným datům souvisejícím s daným článkem (tzv. “underlying data” a metadata).
- Pro otevřená data a jejich sdílení by měl platit přístup “as open as possible, as closed as necessary” a principy FAIR.
- **DMP – povinné** předložit **do 6 měsíců od zahájení řešení projektu**
- Více informací **zde**

UHK

TA ČR a Open Science

Program SIGMA

- **OA – povinné** zajistit ke všem výsledkům typu **Jimp, Jsc, Jost, Nmap, Npam, NmetA, NmetC a NmetS** a k výzkumným datům, která jsou nezbytná k ověření daného výsledku
- otevřená data – "as open as possible, as closed as necessary", FAIR
- **DMP – povinné** předložit **s první průběžnou zprávou** a aktualizovanou verzi DMP předkládat jako součást průběžné a závěrečné zprávy
- Výzkumná data a otevřený přístup k výstupům/výsledkům

Data Management Plan (DMP)

- doporučené nástroje na vytváření DMP:

Šablona TA ČR

Šablona Data Management Plan

  - šablona Horizon (překlad NTK)

Data Stewardship Wizard

DMPonline

Argos

UHK

OP JAK a Open Science

OP JAK Špičkový výzkum

- Otevřená věda je součástí hodnotících kritérií (V2.4.1.) – nakolik jsou v projektu aplikovány principy OS:
  - Povinné: OA, správa výzkumných dat dle FAIR principů
  - Nepovinné: citizen science, open peer review, předregistrace apod.
- minimální bodová hranice: 6 bodů z 10 možných
- doporučení: být maximálně konkrétní

Pravidla pro žadatele a příjemce

- informace o povinnostech týkajících se OS (s. 17–19)

Příručka postupů otevřené vědy

Open Science Policy

UHK

OP JAK a Open Science

Open Access

- **zajistit otevřený přístup k vědeckým recenzovaným publikacím**
  - zelená cesta, zlatá cesta
- **uložit** strojově čitelnou elektronickou kopii finální vydavatelské verze (= publisher version) nebo finální recenzované verze (= author accepted manuscript, postprint) **do důvěryhodného repozitáře nejpozději v den vydání publikace**
- **zajistit otevřený přístup k metadatům** publikací uložených v repozitáři, aby byla v souladu s Obecnými doporučeními metadatového popisu
- **licence CC BY** - pokud nelze, je nutné to doložit požadavkem vydavatele
- **zachovat dostatečná autorská majetková práva** k publikacím (vydavateli udělit pouze licenci nutnou k vydání publikace)

UHK

OP JAK a Open Science

Správa výzkumných dat dle FAIR principů

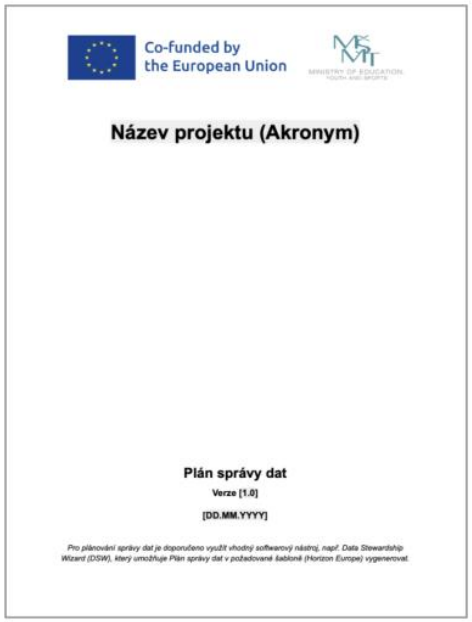
- **DMP** – první verze **již při podání žádosti o podporu** (příloha Studie proveditelnosti)
- **aktualizace DMP** – příloha Zprávy o realizaci **po uplynutí 24 měsíců** od zahájení realizace projektu
- **finální DMP** – příloha Závěrečné Zprávy o realizaci
- obsahově musí DMP odpovídat šabloně Horizon Europe

- **uložit výzkumná data do důvěryhodného repozitáře** – data spjatá s recenzovanou publikací nebo s dalšími výsledky výzkumu nebo data využitelná i mimo projekt
- **zajistit otevřený přístup k výzkumným datům** ("as open as possible, as closed as necessary")
- **zajistit otevřený přístup k metadatům** uložených výzkumných dat

UHK

OP JAK a Open Science

MŠMT TEMPLATE DMP

Co-funded by the European Union

Název projektu (Akronym)

Plán správy dat

Verze [1.0]

[DD.MM.YYYY]

Pro plánování správy dat je doporučeno využít vhodný softwarový nástroj, např. Data Stewardship Wizard (DSW), který umožňuje Plán správy dat v požadované šabloně (Horizon Europe) vygenerovat.

1. **Shrnutí dat**
2. **FAIR data**
   - Zajištění dohledatelnosti dat a metadat (**F**inability)
   - Zpřístupnění (**A**ccessibility)
   - Interoperabilita (**I**nteroperability)
   - Opětovné využití (**R**eusability)
3. **Další výstupy výzkumu**
4. **Alokace zdrojů**
5. **Zabezpečení dat**
6. **Etické a právní aspekty**
7. **Ostatní**

Vzorová šablona DMP v souladu s Horizon Europe s českým překladem

Spolufinancováno Evropskou unií

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Zdroj: OPJAK.CZ

UHK

Horizon Europe a Open Science

Horizon Europe Open Science Requirements in Practice

- Pravidelné OpenAire webináře – záznamy na YouTube
- Presentation – 12. 6. 2026

UHK

Příklady DMP

University of Vienna's Phaidra repository

- stovky veřejně dostupných Horizon 2020 DMP

Horizon Europe

- DMP jsou Deliverables – v systému CORDIS
- DMP jsou komplikované a specifické (velké, konsorciální projekty)

DMPonline

- Zveřejněné DMP v záložce Public DMPs
- Nejedná se o spravovanou databázi (může tam zveřejnit kdokoli cokoli)

Argos

- Zveřejněné DMP

Zenodo

- "best match" DMP

Není žádná databáze "vzorových DMP", pouze vzorové šablony.

UHK

Vzor DMP - ČSDA

Český sociálněvědní datový archiv (ČSDA)

- DMP pro sociální vědy: praktické informace a doporučení
- Vzor DMP založený na šabloně CESSDA (Consortium of European Social Science Data Archives)
- Pokrývá požadavky programu Horizon 2020
- Člení informace o datech v projektu do sedmi hlavních kategorií:
  1. Administrativní informace
  2. Etické a právní aspekty výzkumných dat v projektu
  3. Data v projektu
  4. Dokumentace a metadata
  5. Datový management v průběhu projektu
  6. Archivace a dlouhodobé uložení dat
  7. Sdílení dat

UHK

Příklad DMP - ENLIVEN

National Czech Programme | eosc

ENLIVEN ('Encouraging Lifelong Learning for an Inclusive and Vibrant Europe') Data Management Plan

- https://hdl.handle.net/11353/10.1139743
- Oblast **sociálních věd**.
  - Audio a video data, přepisy **rozhovorů**.
  - **Omezení přístupu** k datům.
- Využití **existujících** dat + sběr **vlastních**.
- **Průběžná aktualizace** DMP
  - Přehled změn v tabulce.
  - Migrace (některých) dat do UK.
  - Ukládání v MS O365 Teams (šifrovaně).
- **Etika** popsána v **samostatném dokumentu**, z DMP jen **odkázána**.
- Spolupráce více institucí → **rozdělení odpovědnosti**, explicitní **vymezení**, kdo je za co **odpovědný**.
  - Odkaz na využívání institucionální podpory pro DMP, pokud si nebudou jisti.
- Pěkný **popis ochrany dat**.
  - Informace o anonymizaci v příloze.
- Dokumentace a výstupní **publikace** (včetně webové stránky) **součástí DMP**.
- Popis hardware a software by mohl být podrobnější.
  - Ale popis zálohování je přítomen.
- **Vyjasněna autorská práva**, proces **QA**.

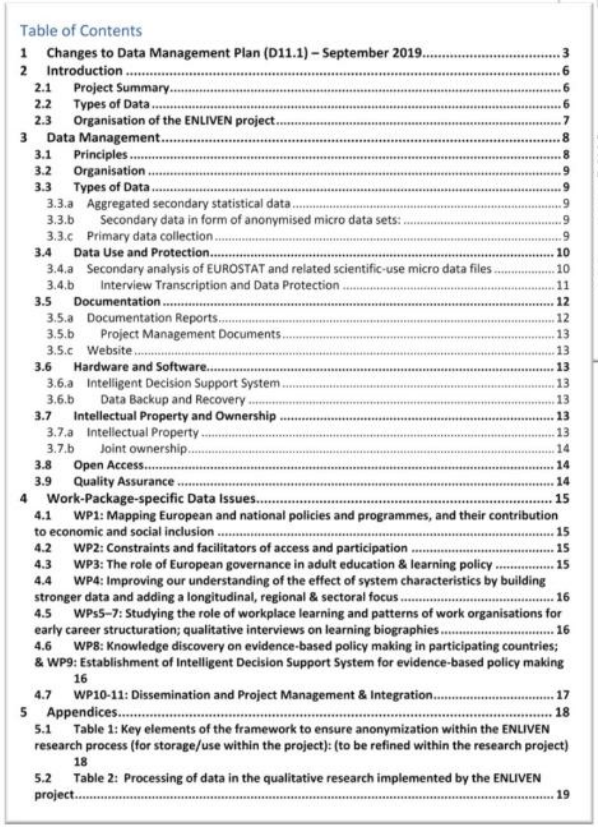

Table of Contents

1 Changes to Data Management Plan (D11.1) – September 2019 ... 3
2 Introduction ... 6
2.1 Project Summary ... 6
2.2 Types of Data ... 6
2.3 Organisation of the ENLIVEN project ... 7
3 Data Management ... 8
3.1 Principles ... 8
3.2 Organisation ... 9
3.3 Types of Data ... 9
3.3.a Aggregated secondary statistical data ... 9
3.3.b Secondary data in form of anonymised micro data sets: ... 9
3.3.c Primary data collection ... 9
3.4 Data Use and Protection ... 10
3.4.a Secondary analysis of EUROSTAT and related scientific-use micro data files ... 10
3.4.b Interview Transcription and Data Protection ... 11
3.5 Documentation ... 12
3.5.a Documentation Reports ... 12
3.5.b Project Management Documents ... 13
3.5.c Website ... 13
3.6 Hardware and Software ... 13
3.6.a Intelligent Decision Support System ... 13
3.6.b Data Backup and Recovery ... 13
3.7 Intellectual Property and Ownership ... 13
3.7.a Intellectual Property ... 13
3.7.b Joint ownership ... 14
3.8 Open Access ... 14
3.9 Quality Assurance ... 14
4 Work-Package-specific Data Issues ... 15
4.1 WP1: Mapping European and national policies and programmes, and their contribution to economic and social inclusion ... 15
4.2 WP2: Constraints and facilitators of access and participation ... 15
4.3 WP3: The role of European governance in adult education & learning policy ... 15
4.4 WP4: Improving our understanding of the effect of system characteristics by building stronger data and adding a longitudinal, regional & sectoral focus ... 16
4.5 WPs5–7: Studying the role of workplace learning and patterns of work organisations for early career structuration; qualitative interviews on learning biographies ... 16
4.6 WP8: Knowledge discovery on evidence-based policy making in participating countries; & WP9: Establishment of Intelligent Decision Support System for evidence-based policy making ... 16
4.7 WP10-11: Dissemination and Project Management & Integration ... 17
5 Appendices ... 18
5.1 Table 1: Key elements of the framework to ensure anonymization within the ENLIVEN research process (for storage/use within the project): (to be refined within the research project) ... 18
5.2 Table 2: Processing of data in the qualitative research implemented by the ENLIVEN project ... 19

Zdroj: EOSC CZ - Data management plány a plánování

UHK

DMP – co (ne)dělat

Co nedělat

NE: V projektu vzniknou různé druhy dat jako například tabulky, dotazníky a fotografie.

ANO: V projektu vzniknou data o velikosti 100 GB. Raw data budou zahrnovat textové soubory, také osobní data, statistická data ve formátech *.docx, *.txt a *.csv.

NE: Výzkumná data budou uložena na sdíleném úložišti, zálohování bude mít na starosti výzkumný tým.

ANO: Výzkumná data budou zálohována na OneDrive od O365 (smluvně zajištěno s MENDELU). Zálohování má na starosti Microsoft. Výzkumný tým bude pravidelně zálohovat data na externím disku. Data budou na OneDrive uložena po dobu 10 let od ukončení projektu.

NE: Výzkumná data budou zveřejněna stejně jako publikační výstupy na webové stránce projektu

ANO: Výzkumná data budou zveřejněna v datovém repozitáři Zenodo pod licencí CC BY, datům bude přidělen identifikátor DOI a budou popsána metadaty XY. Data YZ nebudou zveřejněna kvůli jejich ochraně, dokud nebude podána patentová přihláška.

Zdroj: Open Science Centrum (MENDELU) - Data Management Plan

UHK

Praktické nástroje a tipy na zdroje

- Open Access nástroje
- Mýty o Open Access

- Národní platforma Open Science (NTK)

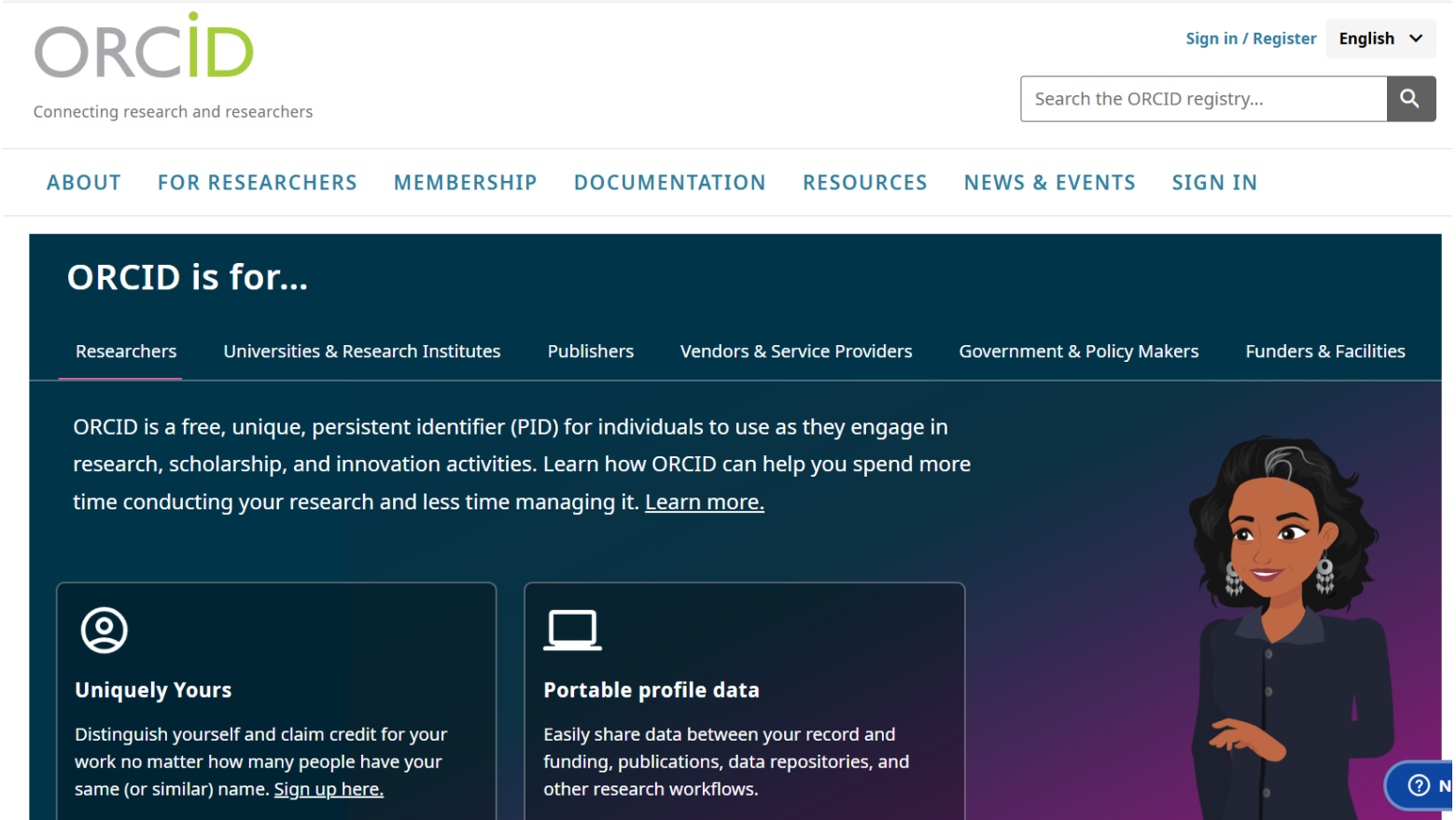
- EOSC CZ – youtube
  - Úvod do FAIR dat
  - Data management plány a plánování

- Open Science Week 2025 (AKVŠ)
- Open Science Week 2026 (AKVŠ)

UHK

Praktické nástroje a tipy na zdroje

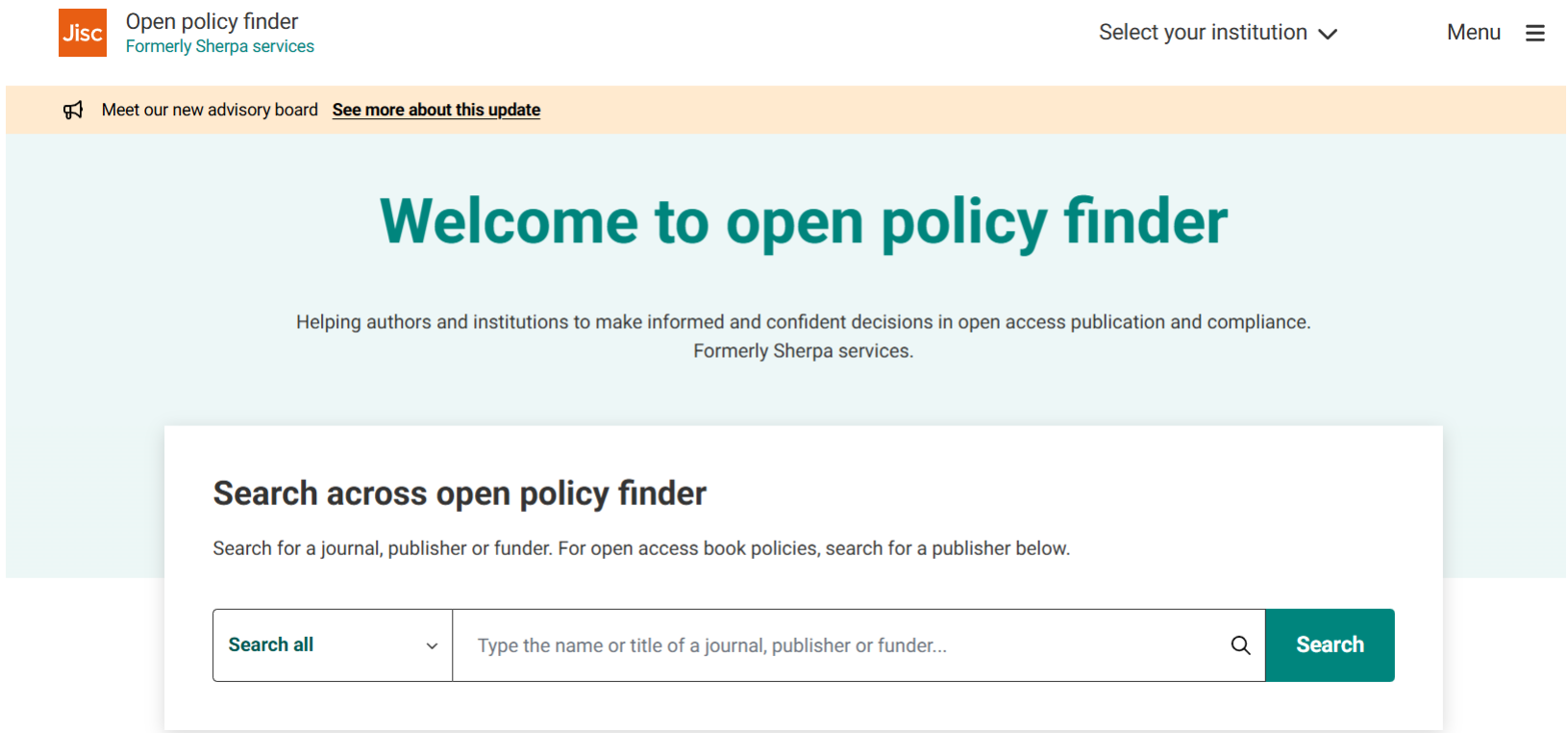
- **ORCID**
  - Výhody ORCID iD pro výzkumníky
  - Jak získat ORCID iD a jak si chytře nastavit profil

UHK

Praktické nástroje a tipy na zdroje

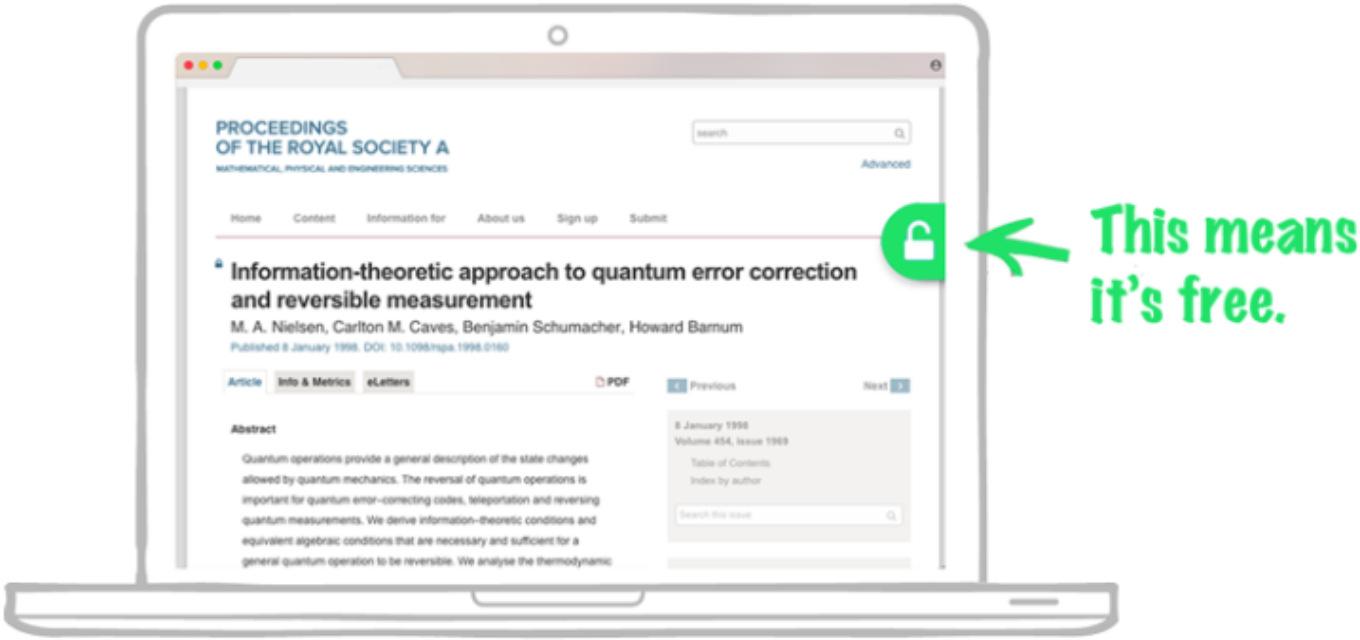
- Journal Checker Tool
- Open Policy Finder – kombinuje funkce Sherpa Romeo a Sherpa Juliet

UHK

Praktické nástroje a tipy na zdroje

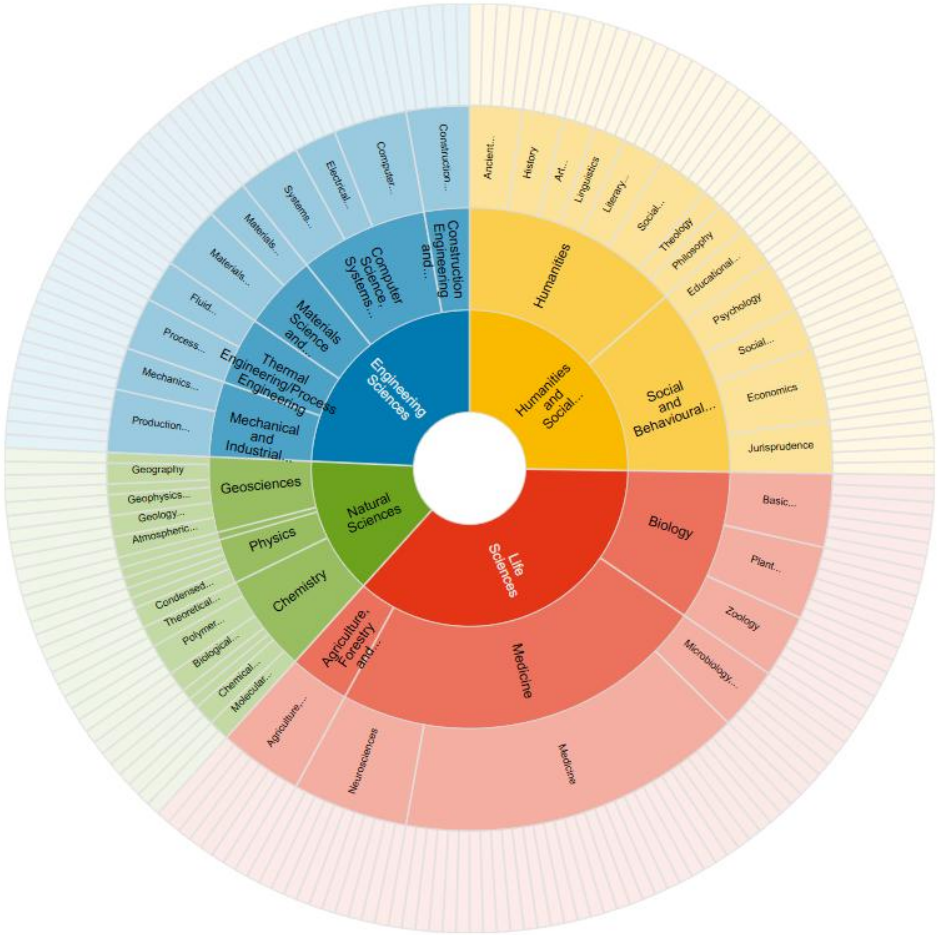
- [Unpaywall](#) – legální databáze více než 50 milionů OA vědeckých článků

Welcome to Unpaywall! When you see the green tab beside a research article, click it to read the full text. Try this example:

UHK

Praktické nástroje a tipy na zdroje

- **DOAJ** (Directory of Open Access Journals)
- **DOAB** (Directory of Open Access Books)
- **OpenDOAR** (Directory of Open Access Repositories)

- **re3data.org** (Registry of Research Data Repositories)

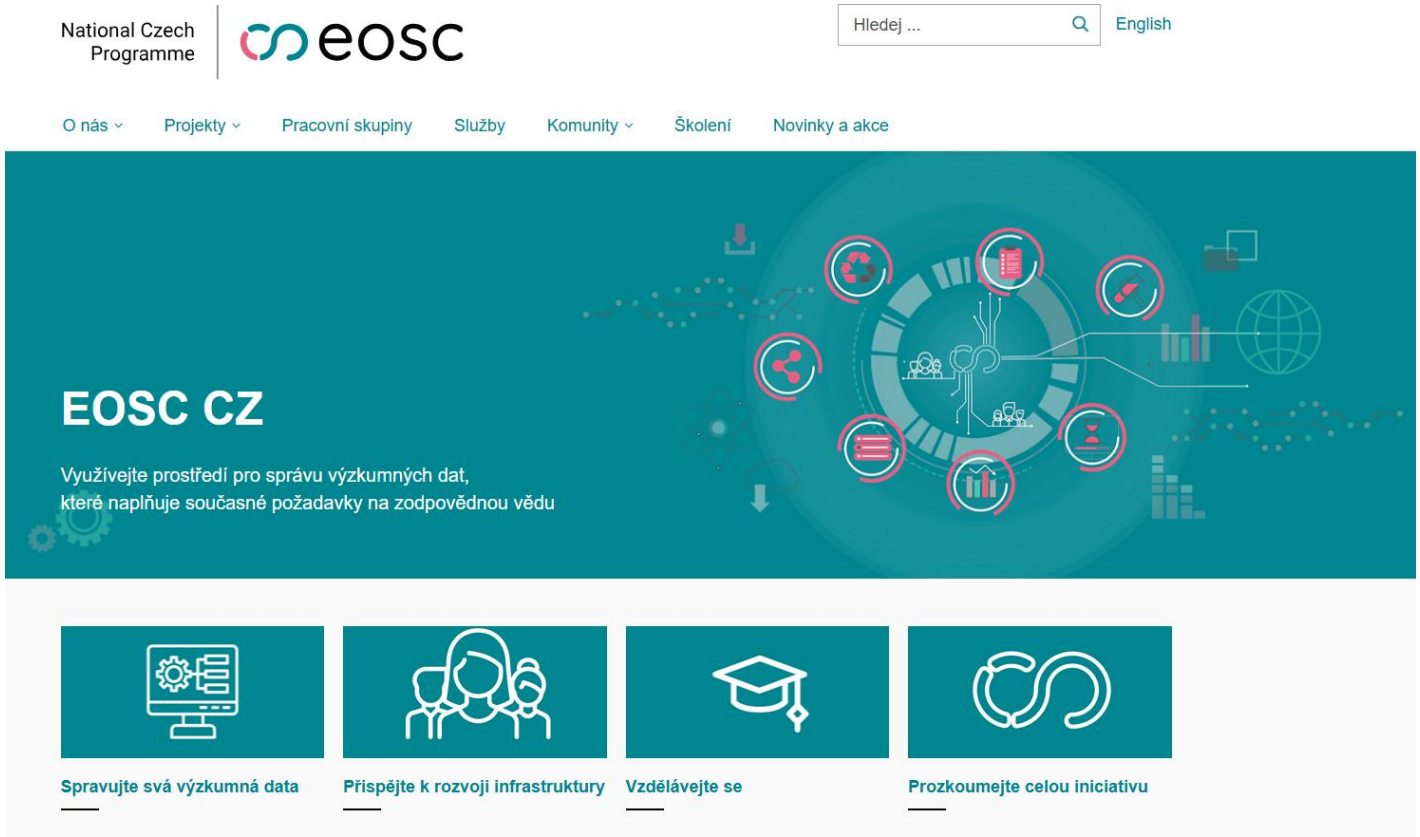
- **Jak vybrat důvěryhodný repozitář**

UHK

Open Science v ČR

EOSC CZ

- vytváří infrastrukturu pro správu výzkumných dat dle principů FAIR
- poskytuje školení a služby potřebné ve všech fázích výzkumného cyklu
- zapojuje se do OS projektů a vede pracovní skupiny EOSC CZ
- spolupracuje s komunitou data stewardů atd.

UHK

Open Science na UHK

Oddělení pro Open Science (OS)

- nové celouniverzitní pracoviště fungující od ledna 2025
- spadá pod prorektorku pro vědu, výzkum a transfer znalostí
- složení:

Lenka Špičanová
Specialistka pro Open Science
Vedoucí oddělení pro Open Science

Barbora Horáková
Specialistka pro výzkumná data, repozitáře a digitální infrastrukturu

Radek Vejvoda
Specialista pro publikační činnost, OBD a Open Science

Pavel Mazánek
Aplikační správce Open Journal Systems

UHK

Open Science na UHK

Hlavní úkoly OOS:

- podpora a implementace principů otevřené vědy na UHK
- definice a rozvoj strategických cílů Open Science
  - Strategie Open Science UHK a navazující dokumenty
  - nastavení institucionálních mechanismů, které pomohou učinit vědecký výzkum více otevřený a transparentní
- motivování a podpora akademiků a výzkumníků, aby principy OS uplatňovali ve svých vědeckých aktivitách
- poradenství v oblasti OS (OA, FAIR data, DMP, repozitáře atd.)
  - konzultace, workshopy a školení
- příprava a aktualizace vzdělávacích materiálů (prezentace, manuály, e-learningové kurzy, web OOS)

UHK

Open Science na UHK

Oddělení pro Open Science – webové stránky v češtině a angličtině

Univerzita Hradec Králové

UHK Studium Přijímací zkoušky Věda a výzkum Zahraničí Kontakty

Open Science

- Open Access
- Výzkumná data
- Kontakty
- Dokumenty
- Vzdělávání a zdroje
- Akce a novinky

Open Science

Open Science (otevřená věda) je přístup k vědeckému výzkumu, který se snaží zpřístupnit vědecké poznatky a data široké veřejnosti a zefektivnit proces sdílení informací mezi vědci. Jeho cílem je otevřít jednotlivé fáze výzkumného cyklu a tím zvýšit transparentnost, replikovatelnost a dostupnost vědeckých výsledků. Tento přístup zahrnuje celou řadu principů:

UHK

Podpora OA na UHK

- 2019 – podpis Berlínské deklarace o otevřeném přístupu
- podpora OA – univerzitní knihovna
- 2025 – Oddělení pro OS
- 2025 – pokyn prorektorky č. 05/2025 – Publikování v režimu Open Access
- **Tokeny**
  Barbora Kubátová
- **Repozitář Dspace**
  Barbora Horáková

Open Access podpora APC

UHK je součástí projektu CzechElib. V rámci tohoto projektu může čerpat volné tokeny, které umožní publikovat v režimu Open Access (dále jen „OA“) bez poplatku „Article Processing Charges“ (dále jen „APC“).

UHK získala pro rok 2026 následující počty volných tokenů na publikování v režimu OA u těchto vydavatelů:

Vydavatel	Roční počet tokenů
ACM Open	neomezený
De Gruyter Read and Publish	2
Sage Read and Publish – deep discount*	neomezený
ScienceDirect journals	16
Springer Compact	6
Taylor and Francis Read and Publish	6
Wiley Read and Publish	8

*Poplatek za APC v plně OA titulu by měl být se slevou 20 %. Oprávněné časopisy s možností bezplatného/zlevněného OA publikování jsou vedeny v přehledové tabulce na stránce **CzechELib.**

UHK

Závěrem

- Snažte se nebrat Open Science jako povinnost, která vám přidělává práci. Investovaný čas a energie se vyplatí.

- Open Science je cesta, jak být viditelnější a efektivnější.

- Nejde o žádnou radikální změnu, ale o podporu dobré praxe ve výzkumu.

- Nejste na to sami – jsme tu pro vás a budeme se snažit poskytnout maximální podporu.

[Panda chce DATA.]

UHK

Závěrem

Děkuji za pozornost a těším se na další setkání.

19. 11. 2026 – Data management plán krok za krokem (Barbora Horáková)

10. 12. 2026 – Data management plán krok za krokem (Barbora Horáková)

3. 12. 2026 – školení CESNET (Milan Daneček, Jiří Polách)

- Data bez starostí: datové služby CESNET a úložiště S3
- Publikujte svá data: Národní repozitářová platforma
- Workshop: připojte se k CESNET S3 během pár minut